

Przedmowa

Wykładnia prawa stanowi niewątpliwie jedno z centralnych zagadnień podejmowanych w naukach prawnych, w szczególności w teorii i filozofii prawa. Przyjmowane w kulturze prawnej reguły interpretowania przepisów prawnych współdecydują o treści norm obowiązujących w określonych państwach, a tym samym współkonstruuują poszczególne systemy prawne. Z tego względu zmiana w zespole akceptowanych dyrektyw wykładni, ewolucyjna bądź rewolucyjna, powoduje, że nawet bez dokonania formalnych modyfikacji regulacji prawnych może dojść do istotnych przeobrażeń w prawie. Nie bez znaczenia jest tu również fakt, że stabilizacja reguł interpretacyjnych, staranne ich uporządkowanie i możliwie daleko posunięta precyzacja zapewniają bądź przynajmniej ułatwiają zachowanie jednolitości w stosowaniu nawet niejednoznacznych przepisów prawnych, co sprzyja realizacji takich wartości jak pewność prawa czy równość traktowania jego podmiotów. Z kolei rozchwianie omawianych reguł lub – co znacznie gorsze – świadome ich ignorowanie prowadzi do arbitralności podejmowanych rozstrzygnięć, a w sytuacjach skrajnych nawet do chaosu prawnego. Dodajmy jeszcze, że z praktycznego punktu widzenia nie sposób kwestionować, iż znajomość dyrektyw wykładni i umiejętność ich aplikacji jest podstawowym warunkiem właściwej realizacji przez prawnika jego roli w społeczeństwie.

Przywołane okoliczności w pełni uzasadniają kontynuowanie studiów nad zagadnieniem interpretacji prawa. Należy bowiem zauważyć, że w polskiej nauce prawa mamy do czynienia z bogactwem różnorodnych koncepcji wykładni, przede wszystkim należących do nurtu analitycznego. Nie oznacza to jednak, że wszystkie występujące w tym zakresie problemy badawcze zostały już rozstrzygnięte. Z jednej strony, konieczna wydaje się jeszcze bardziej pogłębiona analiza istniejących reguł, zasad i argumentów interpretacyjnych, ich uzasadnienia czy praktyki stosowania, z drugiej zaś – niezbędne okazuje się poszukiwanie i wytyczanie nowych kierunków refleksji naukowej. Zawarte w książce opracowania realizują oba wskazane zadania, co uzasadniało odwołanie się w jej podtytule zarówno do znakomitych rodzimych tradycji badań nad wykładnią prawa, jak i do perspektyw dalszego rozwoju doktryny w tym obszarze.

Oddawana do rąk Czytelnika publikacja nie ma charakteru systemowego, a tym samym nie obejmuje całokształtu problematyki interpretacyjnej. Zaproszeni przez nas do współpracy Autorzy – osoby o uznanej pozycji naukowej, nierzadko z bogatym doświadczeniem praktycznym – poruszyli w ramach swoich artykułów szerokie spektrum różnorodnych zagadnień dotyczących wykładni prawa, związanych z ich własnymi zainteresowaniami badawczymi. Zamieszczone w książce teksty pisane były w zdecydowanej większości z perspektywy teorii bądź filozofii prawa, chociaż występują w niej

Przedmowa

również opracowania zorientowane dogmatycznoprawnie, ukazujące, jak ustalenia teoretyczne lub filozoficzne przekładają się czy funkcjonują w rzeczywistości prawnej.

*Mikołaj Hermann
Sebastian Sykuna*

Poznań – Gdańsk, listopad 2016 r.